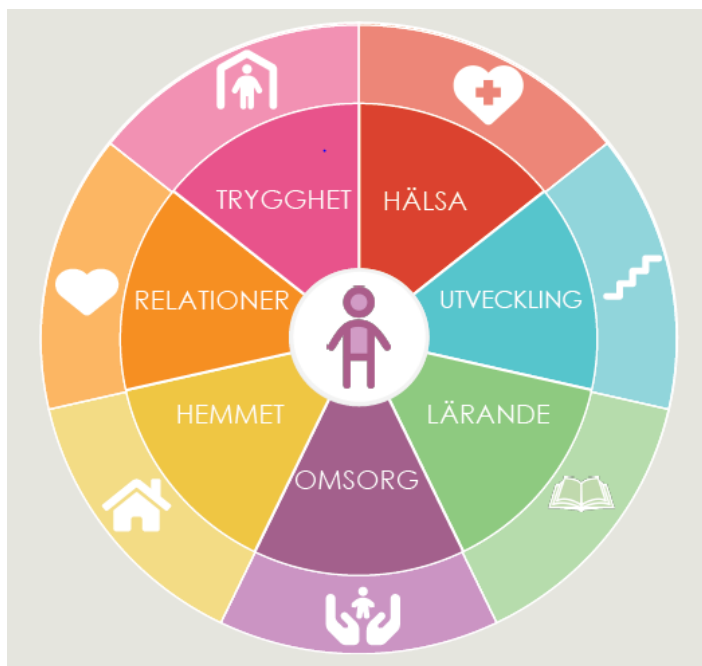

Slutrapport Tillsammans för alla barns bästa, TABB

Delprojekt Örebro: Tillsammans för samverkan
på Västra Engelbrectsskolan

Region Örebro län

Sammanfattning

TABB (Tillsammans för alla barns bästa) är ett treårigt utvecklingsprojekt där Skolverket och Socialstyrelsen på uppdrag av regeringen arbetar gemensamt för utvecklingen av TSI (tidiga samordnade insatser). Det finns 35 utvecklingsarbeten i Sverige med olika ingångar som exempelvis Skottlandsmodellen, Brottsförebyggande i socialt utsatta områden eller Förebygga skolfrånvaro.

Samverkansprojektet i Örebro (Tillsammans för samverkan på Västra Engelbrektskolan) är ett av fyra pilotprojekt inom det regionala huvudprojektet TABB. Övriga kommuner som är med är Nora, Askersund och Degerfors och samtliga tar sitt avstamp i Skottlandsmodellen. Pilotprojektet i Örebro har utgjorts av en arbetsgrupp med representanter från skola (rektor och familjestödjare), socialtjänst (två kuratorer och en socialsekreterare) och hälso- och sjukvården (en specialpedagog) samt en projektledare som arbetar på Förskole- och grundskoleförvaltningen.

I Skottland arbetar alla kommuner enligt samma modell för att samordna tidiga insatser för barn och unga. Modellen heter Getting it right for every child, GIRFEC, och ger skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården konkreta verktyg för att stötta barn tidigt och med så lite byråkrati som möjligt.

Fyra delmål identifierades av arbetsgruppen och med tillhörande aktiviteter har dessa varit utgångspunkten för arbetet med Skottlandsmodellen i Örebros delprojekt.

- *Ökad förståelse för rådande lagsättning*
- *Ökad kompetens i praktisk samverkan*
- *Förbättrade strukturer för samverkan*
- *Förankring på ledningsnivå*

Genom arbetet har projektet närmat sig projekt målet *Förbättrade samverkansformer utifrån barns och ungas behov och förutsättningar* och samtidigt satt fingret på viktiga lärdomar och erfarenheter.

I arbetet med ovanstående har flera parallella metoder använts. Projektledarens huvudsakliga ansvarsområde har varit att skapa förutsättningar för och att leda projektet, arbeta med att göra projektet känt och att förankra detsamma, men också att skapa intresse för frågorna om samverkan och tidiga insatser genom att bland annat träffa olika verksamheter, ledningsgrupper och politiker. Arbetsgruppen har fokuserat på att synliggöra kritiska steg i samverkansarbetet kring barn och elever och att utreda, prova och utvärdera modeller för verktyg och för arbetssätt. Det har medfört att ett antal verktyg för samverkan har provats fram och är redo för att användas i nästa steg. Västra Engelbrektskolan har fokuserat på familjestödjarens arbete med barn/elever och deras vårdnadshavare.

En studieresa till Skottland för att på plats studera Skottlandsmodellen och hur samverkan kan se ut genomförs som en del av avslutningen av projektet tillsammans med övriga delprojekt och Region Örebro län. Till detta kommer sedan en avslutande spridningskonferens för att synliggöra lärdomar och erfarenheter av arbetet. Efter spridningskonferensen kommer sedan chefer från skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården att träffas och samtala om hur arbetet med samverkan kan ta form framåt i Örebro. Ett förslag till hur fortsättning ska ske kommer att tas fram.

Innehåll

Inledning med bakgrund	4
Syfte och mål	5
Projektets genomförande	6
Organisation	6
Uppföljning/utvärdering.....	7
Aktiviteter	8
<i>Arbetsgruppens insikter.....</i>	<i>8</i>
<i>Verktyg.....</i>	<i>9</i>
<i>Förankring och hållbarhet.....</i>	<i>9</i>
<i>Utmaningar.....</i>	<i>9</i>
Resultat.....	12
Framtid.....	15
Projektet föreslås fortsätta som projekt	15
Övrigt.....	15
Referenser.....	17
Bilagor	18
<i>Bilaga 1: Kriterier för deltagande</i>	<i>.....</i>
<i>Bilaga 2: Projektplan Tillsammans för samverkan på Västra Engelbrektskolan</i>	<i>.....</i>
<i>Bilaga 3: Aktivitetslista.....</i>	<i>.....</i>
<i>Bilaga 4: Verktyg.....</i>	<i>.....</i>

Inledning med bakgrund

Under 2017 deltog tjänstepersoner från Örebro län i en studieresa till Skottland, med syfte att närmare studera Skottlandsmodellen/GIRFEC (Getting it right for every child). Efter detta studiebesök beslutades att undersöka om den skotska idéns upplägg och organisation skulle kunna vara tillämpbar i Örebro län. Region Örebro undersökte sedan, genom en förstudie¹ och efterföljande rapport² hur stort intresset var och vilka förutsättningar som fanns för att kunna initiera ett utvecklingsarbete genom ett eller flera pilotprojekt i någon eller några av kommunerna i Örebro län.

Förstudien visade att det fanns en tydlig och gemensam bild av de utmaningar som förelåg men också att ökad samverkan skulle kunna vara en del i att tillsammans på bästa sätt möta dessa utmaningar. Det fanns därför en vilja till samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården som låg i linje med modellen TABB (Tillsammans för alla barns bästa). Projektet bedömdes därmed vara en viktig pusselbit för att utveckla former för samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Samverkansprojektet i Örebro (Tillsammans för samverkan på Västra Engelbrektsskolan) är ett av fyra pilotprojekt inom det regionala projektet TABB. Övriga kommuner som ingår som piloter i projektet är Askersund, Degerfors och Nora. I ursprungsansökan om deltagande i projektet var två skolor anmälda från Örebro kommun men under antagningsprocessen återstod en skola, Västra Engelbrektsskolan, som valde att fullfölja sin ansökan om att delta och därmed utgöra testbädd för projektet.

Projektiden var att prova en ny roll i form av en familjestödare i de lägre åldrarna, där barnets behov och vårdnadshavarnas roll sätts i fokus. Barnen/eleverna i projektet går i förskoleklass upp till årskurs tre. Tanken är att barnen/eleverna ska få ökade möjligheter till tidiga insatser utifrån behov och att vårdnadshavare ska erbjudas en ingång till kontakt och stöd, via familjestödaren. Familjestödaren ingår i en arbetsgrupp tillsammans med representanter från skola, socialtjänst samt hälso- och sjukvården.

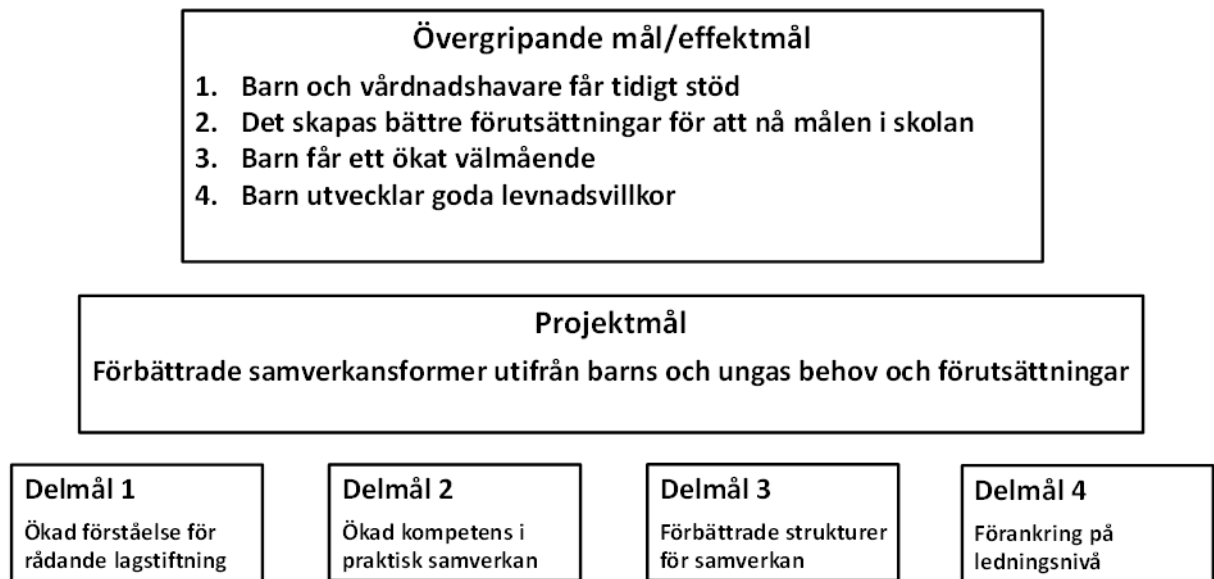
Projektet initierades våren 2019 och ansökan beviljades under senare delen av hösten samma år. Under 2020-2021 var projektet aktivt men träffarna i arbetsgruppen genomfördes till stor del digitalt på grund av pandemin. Från och med våren 2022 genomfördes de flesta träffarna fysiskt och arbetsgruppen turades om att arrangera mötena på respektive arbetsplats.

¹ Tillsammans för alla barns bästa. Framtiden arbetssätt i Örebro län. Rapport 2018:02

² Tillsammans för alla barns bästa. Rapport 2. Rapport 2019:02

Syfte och mål

Projektplanen (bilaga 2) reviderades under hösten 2021 och syftet formuleras som övergripande mål vilka projektet på sikt hoppas kunna bidra till. Med utgångspunkt ifrån de hinder som identifierades i en workshop hösten 2020 formulerades nedanstående projektmål samt fyra delmål.

Projektets genomförande

Organisation

Projektet har utgjorts av en arbetsgrupp med representanter från skola (rektor och familjestödjare), socialtjänst (två kuratorer och en socialsekreterare) och hälso- och sjukvården (en specialpedagog) samt en projektledare som arbetar på Förskole- och grundskoleförvaltningen. En kärna från starten finns fortfarande med men flera av funktionerna i arbetsgruppen har bytts eller utgått under projektiden. Det har varit svårast att nå fram i regionens organisation vilket resulterade i att en funktion från Hälso- och sjukvården inte ersattes när denne slutade sin tjänst. Samtal har dock förts parallellt med *Första kontakten* och *Mottagning för psykisk ohälsa* som har visat ett intresse för att delta i kommande arbete framåt.

Förvaltningsdirektören på Förskole- och grundskoleförvaltningen är projektägare. En styrgrupp på Örebro kommun är kopplad till projektet, där projektägaren ingår men det saknas representant från regionen. Denna styrgrupp består av funktioner från olika förvaltningar på Örebro kommun. Projektägaren och styrgruppen uppdateras regelbundet och mandat har delegerats till projektledare och dess chef i arbetsprocessen.

Uppföljning/utvärdering

Huvudprojektet TABB har följeforskning och delprojektet i Örebro är en del av den forskningen. Utsedd följeforskare har varit aktiv i att följa projektarbetet och har bjudits in till samtliga träffar och deltagit i flertalet. Projektledare har också träffat följeforskare och stämt av läget löpande samt tagit stöd i bland annat utformning av utvärderingar som genomförts. Arbete i projektgruppen har sedan våren 2021 följts av en utvärdering varje termin. Analysen av utvärderingarna har presenterats för ledning och närmaste chefsled vilket bidragit till stöd och riktning i fortsatt arbete med projektet.

Aktiviteter

Projektplanen reviderades och i och med den nya riktning som projektet tog, att närmaste chefsled kopplades på och att det tydliggjordes att mer tid till projektet behövdes så har arbetet med aktiviteterna genomförts med gott resultat.

Projektets mål är att utveckla *förbättrade samverkansformer utifrån barns och ungas behov och förutsättningar*. Till de identifierade delmålen nedan har sedan riktning och aktivitet kopplats (se bilaga 3).

1. Ökad förståelse för rådande lagstiftning.
2. Ökad kompetens i praktisk samverkan.
3. Förbättrade strukturer för samverkan
4. Förankring på ledningsnivå.

Arbetsgruppens insikter

Arbetsgruppen har identifierat vikten av språk och begrepp och att det menas samma sak i samtal. Det har blivit tydligt att tolkningen av ett begrepp är starkt knuten till funktionens uppdrag och lagstiftning. Ökad kunskap om och förståelse för varandras funktioner och uppdrag har därför varit en viktig del i arbetet för att nå en samsyn kring vad olika begrepp innebär. Som ett led i detta har ett arbete med att ta fram verktyg gjorts.

Arbetet med verktygen har varit gynnsamt för förståelsen av språk och begrepp och verktygen Hjulet och Trappan (se bilaga 4) har synliggjort en modell för arbetet med att identifiera det kritiska steget, där det finns risk för att *organisatoriska mellanrum*³ uppstår. Begreppet är myntat av forskaren Mats Tyrstrup som menar att det innebär att samordningsproblemen uppstår i de organisatoriska mellanrummen, de ingenmansland som uppstår mellan sättet att formellt organisera ett antal andra verksamheter. I det läget behöver samverkan ske då den ordinarie verktygslådan inte längre fungerar och barnet/eleven behöver stöd och insatser. Som det fungerar idag uppstår ett vakuum där tiden går och problemet riskerar att växa.

Ett försök med konsultationsteam tillsammans med skolans elevhälsa genomfördes i början av projekttiden i syfte att hitta samverkansmöjligheter på individnivå. Aktiviteten avbröts då läsningar på grund av sekretessen uppstod och det därför inte gick att genomföra aktiviteten som planerat. Sekretessfrågor har fortsatt utgjort ett hinder i arbetsprocessen och frågan kring samtyckets möjligheter har varit en stående punkt i arbetet.

Arbetsgruppen har under projekttiden anordnat *Föräldra-caféer* vilka har utgjort ett exempel på praktisk samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården i syfte att stärka vårdnadshavare. Här har den samlade kompetensen i arbetsgruppen medfört nya möjligheter i arbetet.

³ Tyrstrup, Mats. (20230125) Föreläsning inom ramen för TABB Örebro. Hur kan det bli så fel när alla gör rätt?

Verktyg

På grund av att arbetet med det kritiska steget 2 i Trappan har varit förenat med utmaningar och hindrat arbetsprocessen så har projektet i stället fokuserat på steg 0 som handlar om främjande och förebyggande insatser och steg 1 som innebär att en utmaning upptäcks och arbetas med som en tidig insats. Dock kvarstår arbetet med frågan om hur aktörer kan samverka på steg 2 för att inte tappa barnet/eleven och vårdnadshavare i ett organisatoriskt mellanrum.

För arbetsgruppens del är det främst utveckling och testning av verktyg samt hur de kan användas i verksamheterna som tagit störst del av tiden i anspråk. De verktyg som har testats och utvärderats är:

- Hjulet - Örebrohjulet
 - Projektets tolkning av Well being wheel från Skottlandsmodellen med inspiration från Kronobergs arbete med *Barnets bästa gäller!* Hjulet visar sju dimensioner av ett barns välbefinnande.
 - Beskrivning av varje del i hjulet med hänvisning till relevanta artiklar i Barnkonventionen samt tillhörande frågor att använda i samtal med barn, elever och vårdnadshavare.
 - Kortfattade beskrivningar (presenterade i kort-format) av hjulets delar att använda i möten med vårdnadshavare och professionella. Detta för att alla deltagare ska ha samma utgångspunkt i diskussioner kring barnet.
 - Anteckningsmallar för användning av hjulet
- Samtyckesmall att använda för att möjliggöra samverkan.
 - Med inspiration från Ystads projekt *Backa barnet*
- TABB-Trappan
 - För att synliggöra en modell för arbetet skapades Trappan som beskriver fyra steg eller nivåer när det gäller behov och resurser för att möta barns behov. Steg 2 utgör det kritiska steget där vi behöver bli bättre på att samverka tidigt för att inte hamna i mellanrummet som består av väntan.

Utvärderingar samt dialog med närmaste chefsled visar att arbetet med verktygen tagits emot väl i de olika verksamheterna och att det finns en önskan om att fortsätta utveckla arbetssätt och metoder kring dessa tillsammans. De provade och utvärderade verktygen har överlämnats till Örebro kommuns kommunikationsavdelning för att ta fram en modell som framåt blir arbetsgruppens gemensamma tolkning av hur processen kring samverkan kan genomföras med stöd av verktyg kopplade till Skottlandsmodellen.

Förankring och hållbarhet

Som ett led i arbetet med att nå projektmålet och förankra arbetet för en hållbar utveckling har stort fokus lagts vid delmål 4 med förankring på ledningsnivå. Projektledarens uppdrag har varit att skapa förutsättningar för och att leda projektet, arbeta med att göra projektet känt och att förankra detsamma. Intresse för frågorna om samverkan och tidiga insatser i projektet har väckts genom att besöka och berätta om arbetet i bland annat olika verksamheter, ledningsgrupper och hos politiken.

Utmaningar

Förstudien till projektet visade tydligt på vikten av att innan start ha säkerställt frågor som handlar om ledarskap med mandat på alla nivåer, chefer som stödjer på alla nivåer,

tid och att det finns en arena för utvecklingsarbetet där alla tar gemensamt ansvar. Vidare identifierades risker med att nyckelpersoner i projektet kan behöva bytas ut under projektets gång.

Pilotprojektet har erfarit att det inledningsvis delvis saknades styrning och ledning, ej var förankrat eller känt i deltagande verksamheter, vilket också innebar otydligheter kring tid och mandat kopplat till deltagandet, samt att nyckelpersoner byttes ut under projekttiden. Det har medfört att projektet har fått starta om i halvtid och därmed tappat tid.

Under första halvan av projekttiden fanns en otydlighet i vad som skulle göras, av vem och på vilken tid. En nulägesanalys genomfördes av följeforskare och ny projektledare vilket medförde ett omtag i projektet. Ny projektplan arbetades fram och projektmål samt aktiviteter tydliggjordes och har sedan följts upp regelbundet. Genom att koppla på närmaste chefsled till arbetsgruppen skapades nya förutsättningar i form av bland annat mer tid för arbetet vilket i sin tur medförde möjligheter för arbetsgruppen att fokusera på att identifiera, testa och utvärdera olika verktyg och modeller. Projektledarens uppdrag har varit att skapa förutsättningar för och att leda projektet, arbeta med att göra projektet känt och att förankra det på ledningsnivå i såväl kommun som i region.

Det har uppstått en form av projekträngsel på Västra Engelbrektskolan som gått in i ytterligare ett projekt, TSI brottsförebyggande. I och med att skolan på så sätt haft två utvecklingsprojekt mot olika elevgrupper på skolan, men med samma funktioner inkopplade, så har det uppstått ett ”skolutvecklingsprojekt”. Skolan har i TABB-projektet fokuserat på familjestödjarens arbete med barn/elever och deras vårdnadshavare, men familjestödjaren har också utgjort en central roll i det andra TSI-projektet på skolan. Det har medfört vissa utmaningar när det gäller att dra slutsatser om vilken effekt som samverkan inom ramen för TABB har fått och vad som är skolans eget utvecklingsarbete eller resultat från arbetet med TSI brottsförebyggande.

Det finns en upplevelse på skolan om att just samarbetet med vårdnadshavare är framgångsrikt och rollen som familjestödjare är betydelsefull i elevhälsoarbetet. Det finns ingen uppdragsbeskrivning för en familjestödjare i Örebro kommun och funktionen är anställd som socialpedagog. På andra skolor i kommunen finns förutom socialpedagog andra funktioner, men med liknande roller, som till exempel fritidspedagog, elevassistent och elevkoordinator. Projektet TABB har därför undersökt vilket innehåll rollen som familjestödjare bör ha för att därigenom också identifiera viktiga inslag i uppdraget. I arbetet med att kartlägga vilka frågeställningar som familjestödjaren har fått, så har dessa sammanställts i ett dokument som knutits till hjulets rubriker. Det blir tydligt att frågeställningar under samtliga rubriker förekommer och att vårdnadshavare har fått stöd och hjälp i att hitta rätt utifrån sina frågor och behov. Det kan handla om frågor gällande hälsa, sömn, mat, sorg, fritid, ekonomi, trivsel i skolan, funktionshinder, frånvaro och/eller konflikter. Uppdraget som familjestödjare bygger på tillgänglighet, tillit, att fånga utmaningar tidigt och att samordna förebyggande och främjande insatser.

Det finns ett behov av att undersöka hur skolans samverkan med vårdnadshavare kan optimeras, vad som krävs för detta och vilken funktion med vilket uppdrag som kan ha den rollen på skolan. Uppdragsbeskrivningen för socialpedagoger innebär bland annat att de ska stödja och leda barnet/eleven, arbeta förebyggande, arbeta individanpassat utifrån behov samt samarbeta med andra aktörer i samhället för att förbättra barnets/elevens förutsättningar att lyckas i skolan. Det stämmer väl överens med det uppdrag som familjestödjaren har på skolan, men uppdraget inom ramen för projektet har inneburit en

unik möjlighet att kunna ”gå längre” i stödet än brukligt. Familjestödjaren är en del i arbetsgruppen och därmed en part i samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården och arbetsgruppen har utgjort en viktig del i det utvidgade stödet på skolan under projektiden.

Lärdomar utifrån att organisera för ett utvecklingsarbete blir att nogsamt förbereda förutsättningarna för utvecklingsarbetet genom starkt ledarskap med mandat på alla nivåer, chefer som stödjer på alla nivåer, tid och arena och att det är tydligt förankrat med gemensamt ansvar. Att undvika att nyckelpersoner byts under ett projekt är också en lärdom precis som att det är förenat med utmaningar att delta i flera utvecklingsprojekt samtidigt, på samma arena och med samma funktioner.

Resultat

Genom arbetet med aktiviteter kopplade till varje delmål har projektet närmat sig projektmålet *förbättrade samverkansformer utifrån barns och ungas behov och förutsättningar*. Projektet har arbetat med att utreda, prova och utvärdera modeller för verktyg och för arbetssätt. Detta har medfört att ett antal verktyg för samverkan har provats fram och är redo för att användas i nästa steg.

Intresse finns hos både SAMBA⁴ (Samverkansledning för barns och ungas bästa) och MPO⁵ (Mottagningen psykisk ohälsa barn och unga) och tider för möten är bokade under våren 2023 i syfte att närmare studera och eventuellt prova verktygen som tagits fram i Örebroprojektet.

Ett grundligt arbete med att öka kunskapen om och förståelsen för varandras uppdrag och lagstiftning har gjorts i arbetsgruppen. Detta har varit gynnsamt och satt fingret på vikten av att lita på sina kollegors kunskap och kompetens. Ett mindset som genomsyras av tilltro har identifierats som viktigt i samverkansarbetet. Behovet av att systematisera den typen av kunskapshöjande insatser har lyfts till närmaste chefsled, där det nu pågår dialog kring vilken information som behöver ske regelbundet, till vem och i vilka forum det i så fall kan ske. Det finns ett samförstånd i chefsgruppen kring att viss kunskap om och förståelse för varandras professioner och uppdrag kan skapa bättre förutsättningar för samverkan och minska risken för missförstånd.

Rollen som familjestödare har utgjort grundidén till pilotprojektet och det har därför gjorts försök att undersöka vilket innehåll rollen som familjestödare har för att identifiera viktiga uppdrag i arbetet. Genom det nära samarbetet med vårdnadshavare kan familjestödaren utgöra en länk till andra funktioner och processer, vilket kan liknas vid Skottlandsmodellens ”en ingång”. Uppdraget bygger på tillgänglighet, tillit, att fånga utmaningar tidigt och att samordna förebyggande och främjande insatser och projektet har inneburit en unik möjlighet att kunna ”gå längre” i stödet än brukligt. Projektet har påvisat att samverkan som bygger på samsyn, tillit och tidiga insatser är gynnsamt för barnet/eleven och vårdnadshavaren samt att vårdnadshavare ibland kan behöva ett stöd som ”går längre” än vanligt. Skolan har innevarande läsår anställt familjestödare även på årskurs 7-9 för att undersöka om det upplevs fungera lika bra där de äldre eleverna går.

Enligt forskning⁶ är vårdnadshavarna i de flesta fall de viktigaste aktörerna för barn/elever och goda relationer är därför strategiskt viktigt i arbetet. Det är däremot komplicerat utifrån den faktor att vårdnadshavare inte alltid är en del av lösningen utan ibland kan utgöra en del av problemet. Det finns ett behov av att undersöka hur skolans samverkan med vårdnadshavare kan optimeras och vad som krävs för detta. Örebro universitet har i detta syfte beviljats medel för ett projekt som startar under våren 2023

⁴ Målgruppen för Sambasamverkan är barn och ungdomar upp till 21 år som har en livssituation och/eller problematik som medför att både den unge och familjen behöver stöd och insatser från flera olika verksamheter inom kommunen och Region Örebro län. Sambasamordnarnas uppdrag är att utifrån en helhetssyn, med barns och ungas bästa i fokus, organisera och leda samverkansarbetet.

⁵ Efter en första bedömning hos Första kontakten psykisk ohälsa barn och unga kan MPO erbjuda stöd, utbildning och behandling för barn och unga som är under 18 år och känner sig nedstämda, stressade eller oroliga på ett sätt som påverkar deras liv och hälsa.

⁶ Tyrstrup, Mats & Asgari Majid. (2021) Policynivåns blinda fläck. Om bemötandet av unga med krångliga beteenden. (LHC REPORT NR 2, 2021) www.leadinghealthcare.se

”Nya modeller för utveckling av skolans samverkan med vårdnadshavare”. I detta projekt ingår bland andra Västra Engelbrettsskolan.

Under projekttiden för TABB erbjöds skolan att delta i ytterligare ett utvecklingsprojekt inom TSI brottsförebyggande insatser. I och med att skolan på så sätt hade två utvecklingsprojekt mot olika elevgrupper på skolan, men med samma funktioner inkopplade, bidrog insikter och lärdomar från respektive projekt tillsammans med skolans ordinarie utvecklingsarbete till ett eget ”skolutvecklingsprojekt”. Projektet TABB har stått utanför det här skolutvecklingsprojektet och det har medfört vissa utmaningar när det gäller att dra slutsatser om vilken effekt som samverkan inom ramen för TABB har fått och vad som är skolans eget utvecklingsarbete.

Utvecklingsarbetet i Örebro delprojekt utgick ifrån ett läge där varken strukturer eller arbetssätt för samordning fanns. Ambitionen har varit att testa i liten skala och arbeta med arbetssätt och verktyg vad gäller samverkan på en F-3-skola. Detta har lett till en ökad samverkan mellan aktörerna som deltagit i arbetsgruppen och mellan aktörer i dess närhet. Under projekttiden har ett arbete med förankring och hållbarhet genomförts i såväl berörda verksamheter som hos politiken. TABB har under resans gång gått från att vara okänt till att vara ett omtalat projekt där förväntningar på resultat och riktningar framåt finns. Genom det arbete som gjorts på lednings- och styrningsnivå i såväl skola som socialtjänst och i hälso- och sjukvården, så finns det idag en dialog kring och förväntningar på framtida samverkan.

Denna utveckling i positiv riktning har varit avhängig det arbete och de prioriteringar som under projekttiden gjorts i Förskole- och grundskoleförvaltningen. I förvaltningens *Handlingsplan för likvärdig skola 2022-2027* som beslutades av Grundskolenämnden 2022, tydliggörs ett delmål som innebär att förvaltningen ska öka samarbetet med regionen, socialtjänsten och andra aktörer. Vidare framgår som en aktivitet under nämnda delmål att projektet TABB ska utvärderas och analyseras för att se vilka delar som ska ligga till grund för fortsatt arbete med samverkan.

Örebro kommuns övergripande strategier och budget, ÖSB, beskriver den politiska ambitionen för innevarande mandatperiod och kommunfullmäktige anger här strategiska mål som att alla elever ska nå kunskapsmålen i skolan och känna trygghet och studiero. Det ska också råda nolltolerans mot mobbing och kränkande behandling och ett förebyggande arbete för att motverka utanförskap, psykisk ohälsa och social utsatthet ska prioriteras. Uppdraget för förskola och grundskola blir därmed att ta fram arbetssätt för att resurser ska sättas in tidigt när särskilda behov finns hos barn och elever. Det finns ett dubbelriktat samband mellan studieresultat och hälsa. Goda resultat leder till bättre hälsa samtidigt som god hälsa ger bättre förutsättningar att nå kunskapsmålen. Skolor och förvaltningen behöver tillsammans tidigt identifiera och stödja elever. Här behövs ett gott samarbete med andra aktörer så som Socialförvaltning och Region Örebro län, vilket ligger i linje med arbetet i projektet TABB.

Projektet har arbetat med att synliggöra kritiska steg i samverkansarbetet kring barn och elever. Arbetet med steg 2 i Trappan har varit förenat med utmaningar och delvis hindrat arbetsprocessen, vilket har medfört att projektet i stället fokuserat på steg 0 som handlar om främjande och förebyggande insatser och steg 1 som innebär att en utmaning upptäcks och arbetas med som en tidig insats. Dock kvarstår arbetet med frågan om hur aktörer kan samverka på steg 2 för att inte tappa barnet/eleven och vårdnadshavare i ett organisatoriskt mellanrum. Denna frågeställning kring organisatoriska mellanrum förknippas starkt med sekretessfrågan. Det är en fråga som på något sätt måste lösas och

här krävs gemensam ansträngning från såväl politik som myndigheter nationellt så att barn/elever inte kommer i kläm i ett system som består av stuprör och saknar samverkan.

Som en avslutande reflektion kopplad till de kriterier som är sprungna ur GIRFEC och sattes upp för deltagande i TABB så kan med tillfredsställelse konstateras att projektet förhållit sig mycket väl till dessa kriterier och att ovanstående resultat kan tillskrivas detta arbete.

Framtid

Projektet föreslås fortsätta som projekt

Arbetet med Skottlandsmodellen i Örebro delprojekt har satt fingret på viktiga lärdomar och erfarenheter. Genom arbetet med aktiviteter kopplade till varje delmål har projektet närmat sig projektmålet *Förbättrade samverkansformer utifrån barns och ungas behov och förutsättningar*. Vidare har arbete som gjorts på lednings- och styrningsnivå i såväl skola som socialtjänst och i hälso- och sjukvården medfört att det finns en dialog kring och förväntningar på framtida samverkan. Projektets lärdomar kan nu tas tillvara och medföra en på många sätt bättre start om arbetet fortsatt genomförs i projektform. Det finns i dagsläget frågor kvar att utforska och det bedöms vara för tidigt och saknas en del svar för att kunna permanenta projektet utifrån nuvarande kunskap.

Verktygen som provats fram i Örebro delprojekt kommer under våren att delges andra verksamheter som visat intresse för att prova dessa. Det är Samverkansledning för barns och ungas bästa (SAMBA) och Mottagningen psykisk ohälsa barn och unga (MPO) som har följt projektet och framtagandet av verktygen. Vidare kommer de verksamheter som varit en del av projektet att fortsätta arbetet med verktygen.

Det finns ett stort intresse för och nyfikenhet på det arbete som genomförts inom ramen för Örebro delprojekt. Samtal om nya möjligheter att utforska samverkan framåt, utifrån resultatet i delprojektet, pågår i såväl skola som förskola.

Örebro universitet startar under våren 2023 ett projekt gällande samverkan med vårdnadshavare "Nya modeller för utveckling av skolans samverkan med vårdnadshavare" där skolor i Örebro ingår. Det innebär att just frågan kring samverkan med vårdnadshavare kommer att belysas och kan bidra till att tydliggöra modeller för arbetet framåt.

Under våren kommer en studieresa till Skottland att genomföras för strategiska funktioner från Örebro kommun tillsammans med övriga delprojekt och Region Örebro län. Syftet med studieresan är att på plats studera Skottlandsmodellen och hur samverkan kan se ut samt att få möjlighet att samtala och byta erfarenheter om fortsatt samverkan på hemmaplan.

I slutet av våren genomförs sedan en avslutande spridningskonferens för huvudprojektet och de fyra delprojekten i syfte att synliggöra lärdomar och erfarenheter av arbetet. Till denna spridningskonferens har ett stort antal verksamheter och chefer bjudits in. Efter spridningskonferensen kommer chefer från skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården att träffas och samtala om hur arbetet med samverkan kan ta form framåt. En viktig fråga blir då hur det går att organisera sig med ett samverkansperspektiv som kommer fler barn/elever till godo inom ramen för de resurser som finns idag.

Övrigt

En reflektion kring resultatet av det samlade arbetet i de fyra delprojekten i Örebro län är att de deltagande kommunerna utvecklat sin egen tolkning av Skottlandsmodellen och olika verktyg och modeller i arbetet med samverkan. En fråga att ta med framåt är om det är gynnsamt i samverkansarbetet med de olika projektens tolkningar och material eller om Örebro län behöver samlas kring verktyg och modeller för att på bästa sätt kunna samverka med till exempel hälso- och sjukvården. Det kan bli utmanande för

Barn- och ungdomspsykiatri och Barn- och ungdomshabiliteringen att förhålla sig till olika modeller beroende på vilken kommun barnet/eleven kommer ifrån.

Referenser

Trumberg, Anders. (2018) Tillsammans för alla barns bästa. Framtidens arbetssätt i Örebro. (Rapport 2018:02) Region Örebro län

Trumberg, Anders. (2019) Tillsammans för alla barns bästa. Rapport 2. (Rapport 2019:02) Region Örebro län

Tyrstrup, Mats. (20230125) Föreläsning inom ramen för TABB Örebro. Hur kan det bli så fel när alla gör rätt?

Tyrstrup, Mats & Asgari Majid. (2021) Policynivåns blinda fläck. Om bemötandet av unga med krångliga beteenden. (LHC REPORT NR 2, 2021) www.leadinghealthcare.se

Bilagor

Bilaga 1: Kriterier för deltagande

- Projekten/förändringsarbetet ska inbegripa generella insatser, det vill säga gälla **alla barn**
 - **0–18 år** eller **alla barn inom en viss åldersgrupp** eller **alla barn inom en geografisk avgränsning**. Idén är att kunna möta alla barn oavsett behov, men där några barn kanske behöver mer stöd och hjälp än andra. Projekten kan dock inkludera arbete kring barnens vårdnadshavare eller övriga familj om så behövs.
- Projektet/förändringsarbetet ska innebära **ett förändrat arbetssätt** i de organisationer som ingår. Det går även att bygga på och **utveckla befintliga projekt** men där denna utveckling också innebär ett **helt eller delvis nytt sätt** att arbeta genom **samverkan**.
- Projekten/förändringsarbetet ska innebära en **samverkan mellan verksamheter inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och förskola/skola**. Utöver dessa tre kan också andra aktörer kopplas in om ni ser att det skulle passa projektet.
- **Barnens behov** ska vara i centrum och projektet ska innebära att barnen har **en ingång** till olika typer av stöd, hjälp och/eller vård utefter sina behov.
- Projektet/förändringsarbetet bör inkludera en idé om en **gemensam teoretisk bas, ett gemensamt språk** kring barns välmående.

Bilaga 2: Projektplan Tillsammans för samverkan på Västra Engelbrektskolan

Bilaga 3: Aktivitetslista

Bilaga 4: Verktyg